

Boete of berisping. Waarom je in sommige gemeenten sneller een coronaboete krijgt. Een verkenning.

Jesper de Croon, Joost Kersten, Mick Gutlich, Rico Pistorius, Roy Fonken & Julien van Ostaaijen ¹

Inleiding

Eind september 2020 verscheen er een nieuwsbericht over de verschillen tussen gemeenten in het aantal uitgedeelde coronaboetes per 100.000 inwoners (RTL Nieuws, 2020). In de top drie stonden twee gemeenten uit één veiligheidsregio: Zaltbommel en Nijmegen uit de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Ook binnen die veiligheidsregio zijn er grote verschillen. Zo zijn er in Zaltbommel en Nijmegen respectievelijk 408,6 en 371,5 coronaboetes per 100.000 inwoners uitgedeeld. In Wijchen en Maasdriel zijn respectievelijk 19,5 en 83,9 coronaboetes per 100.000 inwoners uitgedeeld (RTL Nieuws, 2020). Deze verschillen zijn de aanleiding voor het onderzoek waarover in dit artikel wordt bericht. We zijn benieuwd hoe de verschillen verklaard kunnen worden, aangezien deze gemeenten allemaal in dezelfde veiligheidsregio liggen en dus dezelfde richtlijnen voor handhaving zouden moeten krijgen. Ook zijn we benieuwd naar de rol van de voorzitter van die veiligheidsregio, tevens voorzitter van het landelijk veiligheidsberaad en burgemeester van Nijmegen, Hubert Bruls. Mogelijk zorgt zijn positie voor een strengere handhaving binnen zijn veiligheidsregio, of althans in de gemeente Nijmegen. Dat leidt in dit onderzoek tot de volgende hoofdvraag: *Hoe zijn de verschillen in aantal uitgedeelde coronaboetes tussen de verschillende gemeenten in de veiligheidsregio Gelderland-Zuid te verklaren?* We onderscheiden daarbij vervolgens de volgende deelvragen:

- *Wat zijn de verschillen in het aantal uitgedeelde coronaboetes tussen de gemeenten in de veiligheidsregio Gelderland-Zuid?*
- *Hoe ziet het coronabeleid en de organisatie daarvan er in grote lijnen uit?*
- *Hoe is de handhaving van coronaregels geregeld in de gemeenten in de veiligheidsregio Gelderland-Zuid?*

¹ Dit artikel is gebaseerd op een onderzoek van Jesper de Croon, Joost Kersten, Mick Gutlich, Rico Pistorius en Roy Fonken. Zij zijn studenten in de bachelor Bestuurskunde. Julien van Ostaaijen is docent en onderzoeker aan de Universiteit van Tilburg en lector Recht & Veiligheid bij Avans Hogeschool.

- *Is er invloed van de positie van Hubert Bruls op de handhaving van de coronaregels binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de gemeente Nijmegen en zo ja, hoe ziet die invloed eruit?*
- *Welke andere factoren zouden een rol kunnen spelen in het verschil tussen het aantal uitgedeelde coronaboetes in verschillende gemeenten?*

Methodiek

Voor de cijfers over de aantallen coronaboetes maken we gebruik van cijfers die te vinden zijn bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en in het eerdergenoemde nieuwsbericht van RTL Nieuws. Daarnaast heeft een van de gemeenten die aan dit onderzoek deelnemen via mail ook aanvullende cijfers geleverd. Deze zijn onder andere gebruikt voor tabel 1. De verschillende bronnen presenteren deels verschillende cijfers, onder meer omdat onder coronaboetes niet altijd dezelfde overtredingen worden geschaard. Voor het onderzoek naar het lokale, regionale en landelijke coronabeleid maken we gebruik van deskresearch naar verschillende bronnen en documenten, zoals van de Rijksoverheid. Voor de deelvragen over de factoren die van invloed zijn op de verschillen in aantal uitgedeelde coronaboetes maken we gebruik van interviews. In totaal hebben we zeven personen gesproken. Dat gaat om vijf ambtenaren en een burgemeester uit vier gemeenten binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en een hoogleraar Bestuurskunde. Alle interviews zijn in november 2020 afgenomen. De ambtenaren zijn allen betrokken bij het coronabeleid, bijvoorbeeld als ‘corona-coördinator’ of als leidinggevende van de boa’s. De geïnterviewden is anonimiteit toegezegd. Daarom zullen we ze in dit artikel als ‘respondent’ benoemen. Het gaat dan respectievelijk om:

- Respondent 1, ambtenaar / corona-coördinator in een kleine gemeente, Gelderland-Zuid.
- Respondent 2, ambtenaar in een grote gemeente, Gelderland-Zuid.
- Respondent 3, ambtenaar openbare orde & veiligheid in een kleine gemeente, Gelderland-Zuid
- Respondent 4, leidinggevende boa’s in een kleine gemeente, Gelderland-Zuid
- Respondent 5, ambtenaar in een kleine gemeente, Gelderland-Zuid
- Respondent 6, burgemeester in een kleine gemeente, Gelderland-Zuid
- Respondent 7, hoogleraar Bestuurskunde

Verschillen in coronaboetes veiligheidsregio Gelderland-Zuid

De veiligheidsregio Gelderland-Zuid kende ten tijde van het onderzoek een aantal gemeenten met de hoogst uitgedeelde corona boetes in Nederland (RTL Nieuws, 2020). Als we binnen deze regio kijken, zien we echter ook de nodige verschillen. (Zie tabel 1) Het gaat daarin om de coronaboetes tot en met 15 november 2020. Bij deze cijfers zijn boetes voor het overtreden van de noodverordening en voor het betreden van verboden gebieden opgenomen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de cijfers vrijwel geheel bestaan uit boetes wegens overtredingen van de noodverordening. Verder wordt ook het aantal boetes per 100.000 inwoners vermeld. Als laatste is in de tabel het aantal boetes voor het niet dragen van een mondkapje opgenomen, op 13 september 2020.

Tabel 1: Vergelijking boetes Gelderland-Zuid

Gemeente	Boetes overtreden noodverordening & toegangsverbod op 15 november 2020	Boetes voor niet dragen van mondkapje op 13 september 2020	Boetes per 100.000 inwoners op 15 november 2020	Aantal inwoners (x1.000)
Nijmegen	673	13	380,9	177
Culemborg	71	0	248,6	29
Neder-Betuwe	59	0	245,5	25
Maasdriel	55	0	226,2	25
Tiel	86	1	204,9	42
Zaltbommel	52	0	177,9	29
West Betuwe	85	1	166,8	51
Heumen	21	0	127,4	17
Berg en Dal	44	0	126,4	35
Buren	26	0	97,9	27
Druten	17	0	89,6	19
Beuningen	14	0	53,7	26
Wijchen	20	0	48,8	41
West Maas en Waal	3	0	15,7	20

De regio Gelderland-Zuid is een veiligheidsregio bestaande uit veertien gemeenten gelegen in het zuiden van de provincie Gelderland (vrgz, 2020). Binnen de regio zijn per 15 november 2020 een aantal opvallende verschillen in het aantal coronaboetes. Met name Nijmegen heeft een hoog percentage, West Maas en Waal het laagste. Over het algemeen zien we in de cijfers ook dat enkele grotere gemeenten zoals Nijmegen en West Betuwe meer boetes uitdelen per 100.000 inwoners dan de kleinere gemeenten.

Coronabeleid en -organisatie op landelijk, regionaal en lokaal niveau

Het huidige coronabeleid bestaat uit maatregelen die worden opgenomen in de in december 2020 opgestelde Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm). Deze maatregelen worden op nationaal niveau opgesteld door het kabinet samen met het parlement. Voor de ingang van de Twm op 1 december 2020 werden maatregelen opgenomen in noodverordeningen, (Rijksoverheid, 2020a). De regelgeving en maatregelen omtrent de aanpak van het coronavirus worden in eerste instantie ontworpen door de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) (Veiligheidsberaad, 2020a). De MCCb is een tijdelijke crisiscommissie die eerder rond bijvoorbeeld de MH17 crash ook is samengesteld (RaadVanState, 2017). Bij de activering van de MCCb rond de coronacrisis bestond de commissie uit: het Veiligheidsberaad, ministers van: Defensie, Financiën, Economische zaken en Klimaat, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking, Sociale zaken en Werkgelegenheid, de directeur van het RIVM, de korpschef van de nationale politie en de coördinator van het NCTV. Samen met de minister-president komt deze commissie om de zoveel tijd met nieuwe maatregelen omtrent het coronavirus, het MCCb besluit over het geheel van maatregelen (Veiligheidsberaad, 2020a).

Er is besloten het veiligheidsberaad vast lid te maken van het MCCb. Het veiligheidsberaad vertegenwoordigt alle 25 veiligheidsregio's in Nederland in het MCCb. Het heeft verder ook als taken om alle genomen beslissingen omtrent de coronamaatregelen genomen door het kabinet door te spelen naar de verschillende veiligheidsregio's (Veiligheidsberaad, 2020a). Het veiligheidsberaad zelf bestaat uit de voorzitters van alle 25 veiligheidsregio's waarvan één, momenteel Hubert Bruls van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid, als voorzitter functioneert. De voornaamste taken van het beraad zijn uiteindelijk het kabinet adviseren en hierbij ook zo goed mogelijk de veiligheidsregio's vertegenwoordigen en vervolgens ervoor zorgen dat de genomen

beslissingen in de desbetreffende veiligheidsregio's worden ingevoerd (Veiligheidsberaad, 2020b).

De veiligheidsregio's verschillen in omvang. Enkele van de regio's beslaan een gehele provincie, maar de meeste beslaan een gedeelte daarvan. Het bestuur van een veiligheidsregio bestaat uit minstens alle burgemeesters van de gemeenten in de betreffende regio. Ze werken binnen het bestuur vaak ook nauw samen met de regionale sectoren van de brandweer, politie en andere partijen. Voorheen werd door middel van door het kabinet aan de veiligheidsregio's opgelegde noodverordeningen gezorgd dat de maatregelen in de regio's werden ingevoerd. Met de nieuwe Twm verandert hierin niet heel veel, het heeft nu een minder tijdelijk karakter en nieuwe maatregelen kunnen nu per ministeriële regelingen worden ingesteld (Rijksoverheid, 2020a). De veiligheidsregio's en specifiek de burgemeesters en de voorzitter van de veiligheidsregio zijn verantwoordelijk voor het goed toepassen van de maatregelen in de regio en gemeenten (Rijksoverheid, 2020b). Nadat de noodverordeningen op lokaal niveau zijn ingesteld, is het uiteindelijk een taak van onder andere de handhavers om te zorgen dat de maatregelen in de verordeningen ook daadwerkelijk worden gehandhaafd (Brouwer & Wierenga, 2020).

De handhaving van de coronaregels binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Allereerst is het noemenswaardig om te stellen dat er op het moment van dit onderzoek een GRIP-4 (Gecoördineerde Regionale Incident bestrijding Procedure) situatie heerst wat inhoudt dat de voorzitter van de veiligheidsregio de leiding krijgt over de gemeenten in de desbetreffende veiligheidsregio (het CCV, z.d.).

Door de veiligheidsregio is zoals gezegd een noodverordening uitgezet met één lijn die nageleefd dient te worden. Dit is iets wat terugkomt in alle interviews met de gesproken personen, waarbij respondent 2 aangeeft dat het absoluut niet de bedoeling is dat er in de ene gemeente meer gewaarschuwd wordt dan in de andere. Respondent 1 zegt ook dat met de politie is afgestemd om verschillen te voorkomen. De grote lijn waar steeds over gesproken wordt en die naar boven komt in de interviews, gaat over de verschillende golven, waarbij er eerst werd gewaarschuwd en, zoals vooral benadrukt door respondent 5, kort voor de zomer werd overgegaan tot het uitschrijven van boetes. Een zin die daarbij herhaaldelijk in interviews naar voren kwam is: "De tijd van waarschuwen is voorbij". Volgens respondent 5 werd in die periode overgegaan op het streng naleven van de uitgeschreven noodverordening. Alle waargenomen overtredingen worden

beboet. Respondent 2 vertelt dat in diens gemeente desalniettemin soms nog steeds een waarschuwing gegeven wordt. Het doel blijft om corona terug te dringen, niet om boetes te innen, aldus deze respondent. Dat is vergelijkbaar met uitspraken van respondent 4 en in mindere mate respondent 1, waarbij deze laatste vermeldt dat boa's altijd hun discretionaire bevoegdheid hebben en dus zelf situaties kunnen beoordelen.

Terugkomend op de golven wordt er door respondent 6 nog een eerdere golf omschreven, namelijk de periode waarin mensen werd geadviseerd hoe zij het beste met de regels om konden gaan, alvorens zij gewaarschuwd werden en vervolgens mogelijk een boete kregen. Dit komt ook terug in het horecabeleid wat door respondent 2 nadrukkelijk wordt belicht. Ook respondent 1 haalt het horecabeleid aan: gelegenheden waar de maatregelen niet werden nageleefd, worden genoteerd en bijgehouden. Als een boa of politiemedewerker daarna zag dat er opnieuw niet werd geluisterd, werd gekeken of de desbetreffende gelegenheid al een waarschuwing had. Indien dat het geval was, werd een boete uitgedeeld conform de regels van veiligheidsregio.

Ook het aantal boa's wordt benoemd als een belangrijke factor in het handhaven van de coronamaatregelen. Capaciteit daarvan weegt zwaar, aldus respondent 1. Respondent 5 geeft aan dat sommige gemeenten geen boa's in dienst hebben om streng te kunnen handhaven. Dat wordt door respondent 6 bevestigd. Een gemeente huurde boa's in van een andere gemeente. Maar doordat de gemeente die de boa's verhuurde deze boa's in coronatijd zelf nodig had, zat de gemeente dus tijdelijk zonder. Daardoor werden de meeste boetes in die gemeente in die periode hoofdzakelijk uitgedeeld door de politie. Pas later konden ook eigen boa's worden aangesteld.

Volgens respondent 3 is ook een gebrek aan verdedigingsmiddelen voor boa's een reden dat een boa een boete minder snel durft op te leggen. Ze zijn dan eerder geneigd tot het uitdelen van een waarschuwing. Ook respondent 1 gaf aan dat dit meespeelde. Respondenten uit enkele andere gemeenten spreken dit echter tegen. Zij menen dat er geen sprake is van het niet durven uitdelen van boetes door boa's. Respondent 4 meldt dat het doel niet is bekeuringen uit te delen. Zoals ook door respondenten 1 en 2 wordt gezegd: mensen moeten ervan leren. Eerder waarschuwen werkt dan beter, aldus respondent 4. Ook maakt deze respondent een onderscheid tussen grote en kleine overtredingen: grote overtredingen worden wél gelijk bestraft. In sommige gemeenten zou dat wellicht niet gedaan worden, wat ook kan bijdragen aan het verschil in het aantal uitgeschreven boetes.

De invloed van Hubert Bruls op de handhaving van de coronaregels binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Hubert Bruls is zoals gezegd voorzitter van het landelijk veiligheidsberaad, voorzitter van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en burgemeester van Nijmegen. Het zou kunnen zijn, dat Bruls mogelijk streng(er) handhaaft in 'zijn' gemeente Nijmegen.

Als eerste hebben we gevraagd naar de rol van Hubert Bruls op de handhaving van de coronaregels binnen de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Respondent 1 geeft aan dat het niet zo is omdat Hubert Bruls de voorzitter is, zijn wil ook wet is binnen de veiligheidsregio. Iedere burgemeester heeft in de veiligheidsregio een stem en er is ruimte voor het geven van een eigen mening. Verder wordt de regelgeving steeds lokaler, waardoor gemeenten steeds meer eigen accenten kunnen leggen. Respondent 6 stelt dat Bruls een eigen mening heeft, maar ook altijd openstaat voor andere opvattingen. De oplossing met het meeste draagvlak wordt gekozen. Wel stelt respondent 6 vast dat de (drie)dubbelrol van Bruls in de vergaderingen met de veiligheidsregio Gelderland-Zuid bepalend is en dat als het veiligheidsberaad meer op handhaving wil inzetten, dan moet hij daar met zijn voorbeeldrol natuurlijk wel op inspelen. Dat maakt de aanpak in Nijmegen 'natuurlijk' strenger. Respondent 2 is het daar niet mee eens. Volgens deze respondent heeft de positie van Bruls niks te maken met het al dan niet hoge aantal coronaboetes binnen de gemeente Nijmegen. Volgens respondent 6 zijn er overigens naast Bruls nog andere factoren van belang. Zo is Nijmegen een studentenstad wat maakt dat er meer besmettingen zijn. We komen op deze factor later nog terug. Ook respondent 5 geeft aan dat Bruls een bepaalde invloed heeft op de handhaving van het coronabeleid in de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De algemene lijn komt van Bruls, maar iedere gemeente kan daar vervolgens zelf invulling aan geven. Respondent 7 zegt tenslotte dat het grote aantal coronaboetes dat in Nijmegen is uitgedeeld, zie ook tabel 2, niet hoeft te betekenen dat Bruls letterlijk aan de handhavers strenge instructies heeft gegeven. Het kan ook zo zijn dat de handhavers dit gewoon zo geïnterpreteerd hebben of zelf besloten. En er moet volgens respondent 7 ook gekeken worden naar wie de boetes heeft uitgedeeld. Zijn dit de boa's of politie?

Tabel 2: Aantal coronaboetes per 100.000 inwoners ‘grote steden’ op 16 juli 2020 (Dinther, 2020)

Gemeente	Aantal coronaboetes per 100.000 inwoners
Nijmegen	325
Rotterdam	215
Den Haag	169
Tilburg	147
Utrecht	104
Amsterdam	96
Eindhoven	89
Almere	75
Breda	58
Groningen	50

Samenvattend kan er gesteld worden dat vier van de vijf hierover geïnterviewden aangeven dat Hubert Bruls een mogelijke invloed heeft op de handhaving binnen zowel de veiligheidsregio als zijn gemeente, maar dat deze invloed niet of nauwelijks te bepalen is, omdat er andere factoren zijn die mogelijk ook bijdragen aan het relatief hoge aantal uitgedeelde coronaboetes per 100.000 inwoners. In het volgende deel wordt verder ingegaan wat deze mogelijk andere factoren dan zijn.

Overige factoren (mogelijk) van invloed op het aantal uitgedeelde coronaboetes

Uit de interviews kwam ook een aantal andere factoren naar boven die een rol kunnen spelen in het verschil tussen het aantal coronaboetes. Deze zullen hieronder worden besproken.

Handhavingscapaciteit en -prioriteit

Door drie respondenten wordt de capaciteit van de handhaving genoemd als factor die bijdraagt aan het verschil in aantal uitgedeelde coronaboetes. Een grotere capaciteit, dus meer boa's in dienst, maakt het mogelijk om meer en eventueel strenger te handhaven. Respondent 1 geeft aan dat de capaciteit 'natuurlijk' een rol speelt in het aantal uitgedeelde coronaboetes. Hierbij gaat

het hem erom hoeveel boetes er in dienst zijn van een bepaalde gemeente. Doordat er in verschillende gemeenten meer handhavers zijn per 100.000 inwoners, is er een hogere 'pakkans' voor een (aan corona gerelateerde) overtreding. Een respondent van een gemeente met relatief veel boetes geeft aan dat het ook om prioritering gaat. In die gemeente is gezegd: "laat het parkeren en dergelijke maar links liggen, ga vooral handhaven op die coronamaatregelen". Als de boetes tijdens het surveilleren tegen dingen aanlopen, worden daar uiteraard nog wel bekeuringen voor gegeven, maar de focus ligt op het handhaven van de maatregelen omtrent corona. Volgens respondent 7 mag het niet zo zijn dat je vanwege verschillen in capaciteit een grotere kans hebt op een boete in Nijmegen dan in Wijchen. Als dit wel zo is dan zou dit moeten worden besproken in de veiligheidsregio. Ook zou volgens respondent 7 de capaciteit eerlijk verdeeld moeten worden onder de gemeenten in de veiligheidsregio.

Aantal besmettingen

Volgens respondent 7 moet ook worden gekeken naar het aantal coronabesmettingen. Hij kan zich voorstellen dat als er in een gemeente minder coronagevallen zijn, er dan ook minder strikt hoeft te worden gehandhaafd. We kunnen dit toetsen door de cijfers van het aantal besmettingen te vergelijken met het aantal uitgedeelde coronaboetes. Voor de cijfers van het aantal uitgedeelde coronaboetes per 100.000 inwoners zijn de cijfers uit tabel 1 gepakt, dit waren cijfers van 13 september 2020. Deze cijfers zijn vergeleken met het aantal bekende positieve tests per 100.000 inwoners in de verschillende gemeenten op 13 september (Coronagebied, 2020). Deze besmettingscijfers zijn echter wel een momentopname, namelijk van 13 september, terwijl de boetes alle boetes zijn die tot 13 september zijn uitgedeeld. Daarom is het moeilijk te vergelijken. De cijfers staan in tabel 3. Dan valt op dat in Nijmegen zowel het aantal besmettingen als het aantal boetes relatief hoog is. Het omgekeerde geldt voor Wijchen en Maasdriel. Daar is zowel het aantal besmettingen als het aantal boetes relatief laag. Of dat verband ook causaal is, kan op basis van dit onderzoek niet worden aangetoond. Bovendien is Zaltbommel een uitzondering. Daar is het aantal besmettingen relatief laag, maar het aantal boetes relatief hoog. Er zal dus meer onderzoek moeten plaatsvinden om er achter te komen of deze factor ook daadwerkelijk van invloed is op de coronahandhaving.

Tabel 3: Aantal besmettingen tegenover aantal coronaboetes per 100.000 inwoners

Gemeente	Besmettingen per 100.000 inwoners (op 13 september 2020)	Coronaboetes per 100.000 inwoners (tot 13 september 2020)
Nijmegen	129,6	371,5
Zaltbommel	21,1	408,6
Wijchen	29,3	19,5
Maasdriel	32,4	83,9

Organisatie en professionaliteit

Als derde, noemen twee respondenten van verschillende gemeenten de organisatie en professionaliteit van de handhavers als factor die invloed kan hebben op het aantal uitgedeelde coronaboetes per 100.000 inwoners. Zo stelt respondent 1 dat het aantal coronaboetes mede afhankelijk is van de professionaliteit van de (boa) organisatie. In een kleine gemeente met minder boa's hoef je niet te rekenen op snelle back-up. Maar als je weet dat "Ik hoef maar op die knop te drukken en er staan vier koppeltjes van boa's om me heen om me te helpen" zal dat invloed hebben op de keuze om te kiezen voor een boete of een waarschuwing. De door verschillende respondenten als professioneel gekwalificeerde handhaving in Nijmegen kan dus een reden zijn waarom daar het aantal boetes hoger ligt. Ook een betere samenwerking tussen de boa's en de politie in sommige gemeenten kan daarmee te maken hebben.

Sociale demografie en gedrag

Gedrag van de bevolking speelt ook een rol in het aantal boetes. Zo geeft een van de respondenten aan dat er veel boetes uitgedeeld worden aan jongeren, maar dat de jongeren in zijn gemeente zich in het algemeen boven verwachting netjes hebben gedragen. Dat kan in andere gemeenten anders zijn. Gemeenten waar veel probleemjongeren zijn, kan ertoe leiden dat ook in de coronatijd meer aan corona gerelateerde boetes worden uitgedeeld. Het hoge aantal boetes in Nijmegen kan daarnaast ook te maken hebben met het karakter van de stad en met name dat het een studentenstad betreft. Respondent 2 verwijst naar het grote aantal studenten wat een broedplaats voor overtreding en handhaving kan zijn. Respondent 7 geeft aan dat de kans dat er in een stad als Nijmegen meer overtredingen worden gemaakt een stuk groter is dan in een dorp.

De aard van steden is namelijk dat mensen daar samenkomen. Nijmegen heeft grote winkelstraten waar veel mensen samenkomen en daar is dus een grotere kans op overtredingen van de coronaregels. In kleinere gemeenten zoals Wijchen en Maasdriel heb je niet zulke grote winkelstraten. Respondent 1 zegt ook dat er in een stad veel meer gelegenheden zijn om samen te komen zoals winkels en restaurants. Doordat er in een stad veel meer mensen samenkomen, is het verklaarbaar dat daar veel meer coronaboetes worden uitgedeeld, aldus ook respondent 7.

Samenvatting en conclusies

De hoofdvraag in ons onderzoek was: Hoe zijn de verschillen in aantal uitgedeelde coronaboetes tussen de verschillende gemeenten in de veiligheidsregio Gelderland-Zuid te verklaren? We hebben daarvoor onder meer gekeken naar de rol van Hubert Bruls. Hij heeft een belangrijke stem binnen het veiligheidsbeleid, als burgemeester van Nijmegen, voorzitter van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid en voorzitter van het landelijk veiligheidsberaad. Daarmee heeft hij ook een bepaalde voorbeeldrol. Bij een vraag naar strengere aanpak door dit beraad, is het natuurlijk taak voor Bruls, om dit ook in zijn eigen regio te realiseren. Toch vallen alle verschillen niet zomaar aan zijn rol toe te schrijven. Het is niet bewezen dat Bruls de strengere handhaving zelf heeft gerealiseerd (bovendien hebben we hem zelf niet gesproken). Het is goed mogelijk dat er op zijn voorbeeldrol geanticipeerd wordt en dat boa's en leidinggevenden ervan uitgaan dat ze streng moeten handhaven. Maar verschillen in aantallen boetes en het hoge aantal in Nijmegen kan met meer factoren te maken hebben. In dit onderzoek kwamen we er daarvan verschillende tegen. Allereerst het verschil in capaciteit van handhaving. In sommige gemeenten waren er (de eerste maanden) relatief gezien veel minder boa's en/of kan de prioriteitstelling in gemeenten verschillen ("laat de parkeerovertradingen maar even links liggen"). Vervolgens gaat het mogelijk om de organisatie en professionaliteit van de handhaving. Als een handhaver weet dat hij snel steun krijgt bij escalatie zal hij wellicht sneller overgaan tot een boete. Dit werd overigens niet door alle respondenten bevestigd. En vervolgens speelt het karakter van de gemeente een rol. Nijmegen is een studentenstad met stedelijke functies zoals winkelen waar veel mensen dicht op elkaar zitten. Dat zou volgens de meeste respondenten ook aan het hogere aantal boetes (kunnen) bijdragen. Een laatste mogelijke factor die benoemd is, is het aantal coronabesmettingen. Gemeenten met veel besmettingen zouden een grotere noodzaak tot harder optreden voelen. Dit verband hebben we in dit onderzoek helaas niet kunnen aantonen door het

beperkt aantal gemeenten waarin we dit hebben onderzocht. De andere factoren lijken een rol te spelen in de verschillen. Desalniettemin is ook hier verder onderzoek nodig om uit te wijzen hoe ze zich precies verhouden tot de verschillen en tot elkaar.

Literatuurlijst

Brouwer, J. G., & Wierenga, A. J. (2020, 8 april). Handhaving van noodverordeningen - Coronacrisis en het recht (deel 5). *Omgevingsweb.nl*. Geraadpleegd op 6 december 2020 op <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/handhaving-van-noodverordeningen-coronacrisis-en-het-recht-deel-5/>

Coronagebied. (2020). Datasets positieve gevallen. *Coronagebied.nl*. Geraadpleegd op 30 november 2020 op <https://coronagebied.nl/map/>

Dinther, M. (2020, 17 juli). Grote verschillen in coronaboetes, met Nijmegen als strengste stad van het land. *De Volkskrant*. Geraadpleegd op 17 december op <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/grote-verschillen-in-coronaboetes-met-nijmegen-als-strengste-stad-van-het-land~beedd5fba/>

Het CCV. (z.d.). GRIP-structuur. *Raadsledenveiligheid.nl*. Geraadpleegd op 18 november 2020 op <https://www.raadsledenveiligheid.nl/crisisbeheersing/grip-structuur>

RaadvanState. (2017, 25 oktober). Vergaderverslagen van ministerieel crisisteam MH17 hoeven niet openbaar. *Raadvanstate.nl*. Geraadpleegd op 12 december 2020 op <https://www.raadvanstate.nl/@9089/vergaderverslagen/>

Rijksoverheid. (2020a). Coronawet vervangt noodverordeningen. *Rijksoverheid.nl*. Geraadpleegd op 3 december 2020 op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/coronawet-vervangt-noodverordeningen>

Rijksoverheid. (2020b). Veiligheidsregio's. *Rijksoverheid.nl*. Geraadpleegd op 3 december 2020, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veiligheidsregios-en-crisisbeheersing/veiligheidsregios>

RTL Nieuws (2020, 27 september). Grote regionale verschillen coronaboetes: Gelderland-Zuid opvallend streng. *RTL Nieuws*. Geraadpleegd op 18 november 2020 op <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/artikel/5186478/grote-verschillen-uitgedeelde-coronaboetes>

Veiligheidsberaad. (2020a). Covid - 19. *Veiligheidsberaad.nl*. Geraadpleegd op 3 december 2020 op <https://www.veiligheidsberaad.nl/covid-19/>

Veiligheidsberaad. (2020b). Samenstelling en Leden. *Veiligheidsberaad.nl*. Geraadpleegd op 3 december 2020 op <https://www.veiligheidsberaad.nl/samenstelling-en-leden/>

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. (2020). Organisatie. *vrgz.nl*. Geraadpleegd op 24 november 2020 op <https://www.vrgz.nl/organisatie/>